

By-, Land- og Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K

Præsteforeningen
Rosenvængets Allé 16, 3
sal
2100 København Ø

Tlf. 35 26 05 55
Fax 35 43 05 88
ddp@praesteforening.dk
Telefonerne er åbne alle
hverdage fra klokken
10.00 til 15.00.

22. august 2025

**Høringssvar i forbindelse med Høring over udkast til lovforslag vedr.
forenkling og bedre understøttelse af menighedsrådsarbejdet
Sagsnr. 2025 – 4679**

Hermed følger Præsteforeningens høringssvar på den den 1. juli 2025 udsendte høring over ovennævnte lovforslag (forslag til Lov om ændring af lov om menighedsråd, lov om folkekirkens økonomi, lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde, lov om ansættelse af stillinger i folkekirken m.v. og lov om valg til menighedsråd (Forenkling og bedre understøttelse af menighedsrådsarbejdet).

Præsteforeningen skal indledningsvis udtrykke stor utilfredshed med den meget korte høringsfrist ikke mindst henset til dette meget omfattende lovforslagskompleks.

Der er givet frist hen over en sommerferie, hvor de relevante høringsparter afholder ferie på skift og ikke har mulighed for at mødes. Når høringsfristen fastlægges, bør der selvsagt skeles til tidspunktet for, hvornår den finder sted – og ikke det konkrete antal uger i sig selv.

I forhold til det indholdsmæssige i lovforslaget ser Præsteforeningen overordnet positivt på intentionerne i Styregruppens grundige arbejde, som i store træk er udmøntet i lovforslaget.

Foreningen er således enig i den overordnede hensigt med forslaget, som er konkretiseret, som følger:

1) Øget professionalisering af menighedsrådenes personaleledelse og styrket fokus på arbejdsmiljø og samarbejde mellem de to ledelsesstrenge i folkekirken.

2) Aflastning af menighedsrådenes forvaltning af fast ejendom og styrkelse af samarbejdet om økonomiforvaltningen i provstiet.

3) Styrkelse og forenkling af reglerne om valg og sammensætning af de lokale demokratiske organer: menighedsråd, provstiudvalg og stiftsråd.

Præsteforeningen har valgt at udarbejde sine bemærkninger som temaer, og som udgangspunkt ikke kommentere på lovforslagenes enkelte dele.

Samarbejde i menighedsrådet

Styregruppens – og lovforslagets – hensigt med at styrke samarbejdet i menighedsrådet ser Præsteforeningen meget positivt på. Dette vil kunne gavne arbejdsmiljøet i sognene mv., og er et godt skridt i den rigtige retning.

Præsteforeningen noterer sig med tilfredshed, at det klart fremgår, at forslaget ”...ikke ændrer på, at præsten fortsat vil have vetoet og ikke vil kunne pålægges at anvende en anden autoriseret liturgi eller andre autoriserede ritualer ved de faste gudstjenester end dem, der hidtil har været anvendt i menigheden.” Dette fremgår blandt andet af bemærkningerne til § 39.

Præsteforeningen ser ligeledes positivt på, at lovens § 37 ej heller foreslås ændret med lovforslaget, og noterer sig også med tilfredshed, at det blandt andet fremgår, at ”Menighedsrådet kan derfor ikke pålægge præsten af udføre en given opgave...”.

Præsteforeningen ser i øvrigt positivt på lovforslagets generelle ændring, hvorefter der som udgangspunkt ikke skelnes imellem valgte og fødte medlemmer i flere henseender.

Vedrørende lovforslagets forslag om født medlemskab af menighedsråd

Præsteforeningen opfatter, at der i lovforslaget ligger en intention om at begrænse præsters arbejde i menighedsrådene, eller i hvert fald vil dette være en følge, såfremt forslaget vedtages i sin nuværende form, hvor ikke alle præster i sognet skal være fødte medlemmer.

Særligt i relation til forslaget om begrænsning af mulighederne for født medlemskab for præster, finder Præsteforeningen, at kvoten er for højt fastsat. Det skal også ses i forlængelse af, at der med den politiske aftale er givet mulighed for at øge antallet af valgte medlemmer i forhold til befolkningstallet.

Præsteforeningen skal bringe i forslag, at grænsen fremover er 25% (og ikke 50%), hvorefter præster, der er ansat med 25% eller mere i sognet, skal være fødte medlemmer. Dermed vil det alene være præster, ansat med en kvote på 25% eller derunder, der ikke længere kan anses for at være fødte medlemmer.

Præsteforeningen skal samtidig bringe i forslag, at præster med en ansættelseskvote på under 25%, skal have mulighed for at *søge om* at blive fødte medlemmer af menighedsrådet.

Præsteforeningen tilslutter sig forslaget til ændring af § 2 (nyt stk. 2), hvorefter der er født medlemskab af menighedsrådet for såvel en provst som en præst, såfremt pågældende er den eneste præst, der er ansat i pastoratet, uanset beskæftigelsesgraden i pastoratet, og når ansættelsen har en varighed af et år eller mere.

Primærpræst

Præsteforeningen skal desuden gøre indsigelse overfor lovforslagets forslag til lovens § 2, stk. 6, (som bliver stk. 8), hvorefter biskoppen skal udpege en "primærpræst". Dette er ligeledes med til at begrænse præstens arbejde i menighedsrådet.

Præsteforeningen finder dette uhensigtsmæssigt af flere årsager, herunder navnlig de kollegiale udfordringer, der kan ligge heri. Der skelnes ikke imellem embeder, sådan som forslaget lægger op til.

De pågældende præster kan også have forskellige teologiske opfattelser, og er måske netop kaldet af hensyn til bredden. En biskops udpegning af en primærpræst vil kunne give et uheldigt signal om, at den ene teologiske tilgang er bedre end en anden.

Der ligger en arbejdsmiljømæssig og kollegial udfordring heri.

Præsteforeningen skal gøre indsigelse overfor dette forslag.

Hvis lovgiver alligevel måtte ønske at gå videre ad den vej, bør der som minimum være en revision af dette efter relativ kort tid.

Vedrørende nedsættelse af udvalg i menighedsrådene

Præsteforeningen skal foreslå, at det understreges, at der ved nedsættelse af udvalg skal ske en bred repræsentation, og at ingen, ej heller præster, kan udelukkes fra visse udvalg.

Dette fremgår ikke klart og foreslås præciseret.

Vedrørende valg til personaleansvarlig

Præsteforeningen er positiv overfor forslagens ordlyd i forslagens § 8a, stk. 1, hvorefter det fremover vil være sådan, at der ikke skelnes imellem præster og valgte medlemmer i relation til udpegning af en personaleansvarlig.

Ordlyden af stk. 2, 4 og 5, kan være en smule misvisende, da der her tales om at være "valgt", men Præsteforeningen har noteret sig, at dette alene skal ses i relation til en "ansat" daglig leder. Det fremgår da også af bemærkningerne, at både valgte medlemmer af menighedsrådet og præster kan vælges til personaleansvarlig, dog sådan at rollen ikke længere kan deles imellem præsten og et valgt medlem af rådet (side 78 i lovforslaget).

Præsteforeningen noterer sig også med tilfredshed, at der fortsat kan ske honorering af en præst, der påtager sig hvervet som personaleansvarlig, og at der ikke er pligt til at påtage sig hvervet.

Præsteforeningen bakker op herom, herunder om den foreslåede ordning med obligatorisk kursus for den personaleansvarlige - målrettet rollen som personaleansvarlig.

Vedrørende lovforslagets forslag til ændringer i relation til administration af tjenesteboliger:

Præsteforeningen er overordnet set enig i forslaget om flytning af administrationen af tjenesteboliger til provstiniveauet, som blandt andet vil medføre en lettelse af menighedsrådsarbejdet.

Præsteforeningen finder dog, at der i det enkelte provsti skal være en ensartet administration, forstået således at det enten er alle sogne i provstiet, der overlader administrationen til provstiet, eller alle sogne, der selv administrerer tjenesteboligerne. Modellen med valgfrihed indenfor et provsti finder Præsteforeningen uhensigtsmæssig - særligt i arbejdsmiljømæssig henseende, hvor forslaget fx vil kunne medføre væsentligt forskellige ansættelsesvilkår for to nabopræster.

Præsteforeningen foreslår desuden, at der indskrives en forudsætning om, at provstiudvalget og biskoppen går i dialog forud for køb og salg af tjenesteboliger, for at sikre, at der er sammenhæng i tiltagene vedrørende rekruttering fastholdelse af præster.

Præsteforeningen ønsker desuden, at der i forbindelse med den påtænkte revision af cirkulære om tjenesteboliger for præster, bliver nedsat et udvalg, der i fællesskab kan bidrage til udarbejdelsen af et tidssvarende boligcirkulære, som der tidligere har været praksis for.

Til forslaget om valg af præsterepræsentant til provstiudvalg

Til forslaget om udvidelse af kredsen af stemmeberettigede i forhold til valg af provstiudvalgets repræsentant for præsterne, hvorefter alle menighedsrådsmedlemmer kan stemme ved valg af præsterepræsentanten i provstiudvalget, har Præsteforeningen følgende bemærkninger:

Præsteforeningen undrer sig over forslaget, som ikke ses at være yderligere begrundet.

Præsterepræsentanten er jo netop repræsentant for præsterne, så det virker umiddelbart uforståeligt, at også menige menighedsrådsmedlemmer og provsten fremover skal have stemmeret i forhold til en konkret præst.

Og hvad er nærmere baggrunden for, at det af bemærkningerne fremgår, at *"...ændringen vil tydeliggøre, at en præsterepræsentant i provstiudvalget ikke alene arbejder for præsternes interesser"*.

Præsterepræsentanten er jo netop en repræsentant for præsterne på samme måde, som at menighedsrådsmedlemmerne er repræsentanter for menigheden.

Præsteforeningen mangler umiddelbart forklaring for ændringsforslaget, og kan – som det ser ud nu – ikke bakke op herom.

Hvis lovgiver måtte fastholde forslaget, er det Præsteforeningens forslag, at forslaget først træder i kraft, når tjenesteboligerne flyttes til provstiudvalget.

Vedrørende forslag til ændring af menighedsrådslovens § 15 (forslagets punkt 32-25)

Præsteforeningen bakker op om hensigten, hvorefter det skal være klarere, hvornår der kan ske sanktioner overfor et menighedsrådsmedlem, der ikke opfylder sine forpligtelser, udviser belastende adfærd med videre.

Om end Præsteforeningen er enig i, at konflikter skal løses ved den mindst indgribende metode, ser foreningen dog en udfordring i den totrinsmodel, der er skitseret, hvorefter der i første omgang er tale om fratagelse af enkeltposter (denne bestemmelse kan dog i sagens natur alene have relevans for menighedsrådsmedlemmer, der varetager enkeltposter).

Beslutning om egentlig udtræden af menighedsrådet kan således først ske efter fratagelse af enkeltposter og efter mæglingsforløb hos biskoppen.

Præsteforeningen har den bekymring, at dette forløb kan blive langstrakt og gå udover det kirkelige liv, samarbejdet i menighedsrådet med videre. En længerevarende konflikt med et menighedsrådsmedlem vil tillige kunne få alvorlig negativ indflydelse på arbejdsmiljøet i det pågældende sogn.

Præsteforeningen vil derfor bringe i forslag, at der sættes en tidsmæssig grænse for, hvornår der fx senest skal have været forsøgt mægling med videre. En sådan tidsfrist er eksempelvis fastsat i nogle overenskomster, hvor hensigten netop er at få afgjort stridigheder hurtigt.

Præsteforeningen noterer sig, at det fremgår af bemærkningerne, at præsten som født medlem af menighedsrådet, ikke er omfattet af ændringerne til § 15. Dette er foreningen naturligvis enig i.

Præsteforeningen skal foreslå, at det direkte kommer til at fremgå af bestemmelsen, at den alene vedrører valgte medlemmer af menighedsrådet.

Inddragelse af Arbejdstilsynet

Lovforslaget omhandler blandt andet undladelse af at efterkomme påbud fra Arbejdstilsynet. Præsteforeningen skal i den henseende henlede lovgivers opmærksomhed på et skisma:

Det er i dag praksis, at Arbejdstilsynet ikke orienterer eller hører den præst, der eksempelvis er genstand for kritik som led i undersøgelser fra Arbejdstilsynet.

Præsten bliver eksempelvis heller ikke hørt, når Arbejdstilsynet fra fx kirkefunktionærerne modtager en række for præsten belastende oplysninger. Arbejdstilsynet kan således konkludere på baggrund af oplysninger fra kun den ene part, sådan som reglerne administreres i dag.

Præsteforeningen har længe undret sig over dette – blandt andet med henvisning til såvel forvaltningslov som til GDPR-lovgivningen, hvorefter man skal orienteres om registrerede, personhenførbare oplysninger. Ofte hører en præst først om resultatet af en undersøgelse, når undersøgelsen er færdig og der eventuelt er givet påbud.

Det fremgår af forslag til §39, stk. 4, at provst og biskop skal orienteres om påbud fra Arbejdstilsynet. Det er i denne henseende hensigtsmæssigt, at også præstens bemærkninger til den forudgående undersøgelse indgår. Det er ikke hensigtsmæssigt, hvis præsten først høres i forbindelse med en eventuel tjenstlig sag.

For at sikre, at konflikter løses på så lavt et niveau som muligt, skal Præsteforeningen derfor bringe i forslag, at det tydeliggøres, at alle parter orienteres, inddrages og høres for at sikre en fuldstændig sagsoplysning og sikring af alles retssikkerhed, når Arbejdstilsynet er hidkaldt lokalt.

Evaluerings/revision

Afslutningsvist skal Præsteforeningen bringe i forslag, at de eventuelle ændringer, der følger af forslaget, evalueres efter en given periode.

Præsteforeningen skal konkret foreslå, at de folkekirkelige aktører sætter sig sammen efter eksempelvis en periode på fire år efter ikrafttræden af en given ændring med henblik på en drøftelse af, om der skal ske tilpasning af dele af de konkrete lovændringer. Der er flere steder tale om endog meget vidtgående ændringer, og der bør derfor være mulighed for drøftelse og eventuelt revision heraf efter en periode.

Med venlig hilsen

Lars Qvistgaard
Direktør